

Plan mot diskriminering och kränkande behandling

Förskolan läsåret 2021-2022

Beslutsinstans	Rektor förskolan
Beslutad	2021-09-22
Giltig till	2022-09-14
Dokumentansvarig	Alice Kyander

Innehållsförteckning

Inledning	3
Mål och vision	Fel! Bokmärket är inte definierat.
Samverkan med elever och vårdnadshavare	3
Utvärdering av föregående års plan.....	Fel! Bokmärket är inte definierat.
Analys av nuläge och planerade insatser 202X/202X.....	4
Planerade aktiviteter för läsåret	4
Rutiner	5
Rutiner för att utreda och åtgärda om elev kränks av andra elever	5
Rutiner för att utreda och åtgärda om elev kränks av personal.....	6

Inledning

Alla barn har rätt till en trygg och stimulerande miljö fri från kränkande behandling, diskriminering, trakasserier och sexuella trakasserier. Förskolan måste arbeta främjande och förebyggande för allas lika rättigheter och möjligheter i verksamheten.

Arbetet mot kränkande behandling och diskriminering regleras i skollagen respektive diskrimineringslagen.

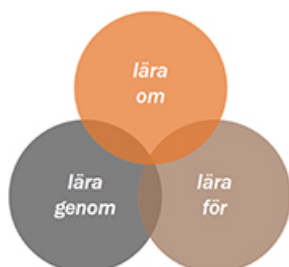
Vision för förskolan

”Förskolan vilar på demokratins grund” (Lpfö 18)

Värdegrunden omfattar:

- människolivets okränkbarhet
- individens frihet och integritet
- alla människors lika värde
- jämställdhet mellan könen
- solidaritet mellan människor

”Det är dessa värden som ska förmedlas och gestaltas. All personal ska också främja aktning för människans egenvärde och vår gemensamma miljö.” (Skolverket)

I förskolornas olika projekt har vi särskilt fokus på värdegrunden utifrån lära **om**, lära **för** och lära **genom** demokrati och mänskliga rättigheter. Likabehandlingsplanen ska vara synliggjord, levande och styrande i verksamheten. Värdegrundsuppdraget i förskolan är ett med själva undervisningspraktiken.

Samverkan med barn och vårdnadshavare

På vår förskola gör vi så här för att alla ska bli delaktiga och informerade om planens innehåll:

- Hela personalgruppen är delaktig i arbetet med planens.
- Förankring av planen finns på varje avdelning.
- Barn deltar genom trygghetsvandringar.
- Barn deltar utifrån ålder i intervjuer och gruppsamtal.
- Vårdnadshavare får möjlighet att delta i föräldraenkäten.

- Vårdnadshavare får möjlighet att ta del av planens innehåll under höstterminen i utvecklingssamtalen/nulägessamtalen eller föräldramöte.

Analys av nuläge och planerade insatser 2021/2022

Kartläggning

För att hitta och identifiera områden där barnen riskerar att utsättas för kränkande behandling, trakasserier eller sexuella trakasserier undersöker vi förskolans miljö på följande sätt.

- Enkät till vårdnadshavare
- Observationer av händelser/miljöer på förskolan
- Samtal med barnen
- Tillbudsrapporter
- Kontakt med vårdnadshavare
- Trygghetsvandringar tillsammans med barn i lokaler, på gården
- Incidentrapporter – anmälningar till rektor och huvudman om kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier
- Genomgång av rutiner och regler
- Uppmärksammande av oro – konflikter i barngruppen
- Vuxennärvaron och personalens bemötande, förhållningssätt
- Språkbruket – undersöka förekomst av kränkande jargong, mellan barn och mellan vuxna och barn

Alla kartläggningar dokumenteras.

Verksamhetens analys efter kartläggningen

Vi har under året identifierat områden i vår verksamhet som riskområden. För att förebygga att kränkande handlingar sker, kommer vi under året att arbeta för att det inte ska uppstå problem på dessa områden. Syftet med vårt förebyggande arbete är att barnens miljö ska bli trygg och säker.

Detta har vi identifierat:

- Utveckla arbetet med kön och genuspedagogik.

Planerade aktiviteter för läsåret

Aktivitet 1: Kön, könsöverskridande identitet och könsuttryck

Mål: Alla barn, oavsett kön, ska få större möjlighet att utvecklas utan begränsningar från traditionella könsroller.

Beskrivning: All förskolepersonal ska se en webbföreläsning av [Klara Dolk - YouTube](#) som handlar om genuspedagogik och normalkritisk praktik samt observera och åtgärda/utveckla våra lärmiljöer så att barnen oavsett kön tycker att lärmiljön är rolig, stimulerande, utvecklande samt har möjlighet att välja efter intresse och behov.

Kartläggningen görs med hjälp av "Normkritisk checklista" Bil.1

Vi ska tänka på hur vi uttrycker oss mot barnen och varandra gällande kön och genus. T.ex. tonläge, ordval och kroppsspråk. Flickor och pojkar ska erbjudas samma möjligheter att prova och utveckla sina förmågor och intressen. Vi arbetar med barnens språkbruk och bemötande i olika situationer bland annat vid språksamlingar, matsituationer och vid boksamtal. Ytterligare stöd finns i Bil 2.

Ansvarig: Samtliga pedagoger

Hur ska aktiviteten följas upp och utvärderas? Uppföljning i december och utvärdering i maj.

Rutiner

Rutin för att utreda och åtgärda om barn kränks av andra barn

I Gnesta kommun används ett digitalt verktyg, Kränkande Behandling Incident (även kallad Drafit), där dokumentation av kränkningar görs. All personal som får kännedom om att en kränkning inträffar har ansvar för att dokumentera detta i systemet.

När en kränkning sker ska den vuxne direkt markera att handlingen inte är acceptabel. När man får reda på att en kränkning har skett (upplysning i efterhand) får uppgiften inte ifrågasättas. Den som upplever sig kränkt har tolkningsföreträde. I de fall personal observerar en händelse som uppfattas som kränkande men barnet inte upplever sig ha blivit kränkt ska vi ändå dokumentera händelsen. Utredning ska följaktligen alltid ske och göras omgående.

Utredningens genomförande

- Ta reda på fakta om situationen.
- Gör en bedömning om det är en kränkning utifrån någon av diskrimineringsgrunderna (trakasserier) eller om det är en annan kränkning.
- Rektor och huvudman informeras automatisk när anmälan registreras i systemet. Vid mer akuta situationer kan kontakt tas med rektor på annat sätt, men det är nödvändigt att en anmälan även görs i systemet.
- Ha samtal med berörda barnen, utifrån ålder och mognad. Var noga med att se till att samtalet inte upplevs som kränkande. En annan vuxen kan sitta med om det känns bättre för den som samtalet berör.
- Observationer av barnen.

- Kontakta och informera vårdnadshavare. Resonera om hur de ska delta i den fortsatta processen.
- Besluta hur utredningen ska fortsätta. Är händelsen redan utredd? Behövs fler samtal efter mötet? Dokumentera all utredning i systemet.
- Besluta vilka åtgärder som behöver vidtas. Behövs någon större åtgärd, till exempel i i gruppen? Behövs något göras för att liknande situationer inte ska uppstå igen? Dokumentera detta i systemet.
- Bestäm datum för uppföljning av åtgärder. Den som gör utredningen ansvarar för att uppföljning sker och dokumenteras i systemet.
- Bedömning i varje enskilt fall om anmälan ska göras till polis och/eller sociala myndigheter.

Rutiner för att utreda och åtgärda om barn kränks av personal

Rutiner enligt ovan men rektor är ansvarig för hela utredningen. Är rektorn den som har kränkt görs utredningen av förvaltningschef. Utöver ovanstående punkter ska tillbudsrapport skrivas och i allvarliga fall anmälas till Arbetsmiljöverket. Ansvarig för att rapportera till Arbetsmiljöverket är rektor.

Vad händer sen?

Så fort en anmälan är gjort i systemet får rektor och huvudman tillgång att läsa den, lämna kommentarer samt följa utredning och åtgärder.

Syftet med dokumentation och rapportering

De samlade kränkingsrapporterna ger verksamheten indikatorer på hur vi ska rikta vårt arbete i respektive verksamhet. Förskolan måste omedelbart skydda och åtgärda situationen för den som har blivit utsatt samt vidta åtgärder för att inte samma situation kan uppstå på nytt. Det är också en rättssäkerhetsfråga, hur förskolan har agerat kan bli föremål för utredning hos Barn- och elevombudet eller Diskrimineringsombudsmannen. Verksamheten och huvudmannen har då bevisbördan och behöver kunna visa på hur man hanterat situationen.

Förutom detta måste förskolan även förhålla sig till om en eller en grupp barn vid upprepade tillfällen utsätter andra för kränkningar. Dessa barn kan vara i behov av särskilt stöd, enligt skollagen 3 kap. 7§. Enligt Skolverket kan detta behov innebära exempelvis psykosocial problematik, psykisk ohälsa, svårigheter i det sociala samspelet samt upprepad eller långvarig frånvaro. Framkommer det av utredning att behov av särskilt stöd föreligger, det vill säga att extra anpassningar inte är tillräckligt, ska även handlingsplan upprättas gällande förskolans arbete. Handlar det om en grupp barn måste förskolepersonal upprätta en handlingsplan för hur man ska bemöta gruppen i förskolan och/eller gruppbildningar som företeelse.

Bilaga 1: Normkritisk checklista, material och miljö

Väggar

Titta på vart och ett av rummen på den aktuella avdelningen. Skriv ned vad som sitter uppe på väggarna. Om det är bilder från sagor, eller andra tavlor där människor (eller människoliknande figurer typ Bamse) är representerade räkna och skriv ned:

- Hur många pojkar, hur många flickor?
- Vad gör människorna på bilderna – är de passiva eller aktiva? Finns skillnader mellan pojke/flicka?
- Finns några representationer av människor/figurer som kan ses som könsneutrala eller könsöverskridande?

Reflektion

- Vilka normer reproduceras och/eller förstärks i de bilder och material som finns på avdelningens väggar?

Material

Gå igenom rummen på din avdelning vart och ett för sig. Skriv ned vilken typ av material som finns och var. T ex: ”pussel och spel vid stora bordet, byggklossar i ett hörn, dockor och dockvagnar i en hörna.” osv. Räkna och undersök sedan:

- Hur många olika sorters flickkodade material (d.v.s. sådant som traditionellt sett kopplats till flickors lek t ex dockor, kökslek) finns, hur många pojkkodade och hur många ”neutrala”?
- Hur ser uppdelningen av material ut? Är pojk- och flickkodat material åtskilt? Är uppdelningen generellt ”traditionell” d.v.s. med bygghörna, kökshörna, läshörna eller finns en blandning?
- Finns dockor? Är kläder och utseende tydligt könskodat?
- Hur ser utklädningskläder ut? Finns mest ”flick” eller ”pojke”-kläder?
- Finns bilder på människor på t ex spelinstruktioner, pussel, bilder på byggmaterial, doktorsväska mm? Om det finns, vilka människor representeras? Hur många flickor, hur många pojkar?

Reflektion

- Vilken typ av material finns i rummets ”kärna” och vilket i utkanten/hörn? Finns några värderingar kopplat till detta?
- Vilka människor och livsval är synliga i vårt material? Vilka är osynliga?

Böcker, sångmaterial m.m.

Gå igenom och räkna:

- Hur många flickor/pojkar finns representerade i böckerna, sångerna/filmerna?
- Vad gör pojkar/flickor i berättelserna? Vilka är aktiva, vilka är passiva, vilka har makt och vilka är utan makt?

Reflektion

- Vilka människor blir allra mest synliga i böcker och musik/sånger?

Möblering och rum avdelningsvis

- Hur är material uppdelat *inne i de olika rummen* (hörnor, vikskärmar) – är pojkkodat material avskilt från flickkodat material?

Reflektion

- Vilka mönster ser du när du lägger samman observationerna kring väggar, material och möblering/rum? Begränsningar/osynliggöranden vs möjligheter och mångfald...?

Övriga rum – hall, samlingsrum, matsal

Granska väggar och möblering/rum på samma sätt som ovan.

Bilaga 2: Stödmaterial

Ur stödmaterial för framtagande av plan mot diskriminering och kränkande behandling, sida 11.

Kön och könsidentitet eller könsuttryck

Lagen definierar kön som att någon är kvinna eller man. Förbudet mot könsdiskriminering omfattar också personer som planerar att ändra eller har ändrat sin könstillhörighet. Det finns även andra perspektiv på kön och identitet som skyddas under diskrimineringsgrunden könsidentitet och könsuttryck.

Diskrimineringslagen använder begreppen "könsöverskridande identitet eller uttryck" medan DO ofta använder begreppen könsidentitet eller könsuttryck. Det beror på att DO anser att lagens begrepp ("könsöverskridande") riskerar att befästa en bild av att personer som omfattas av skyddet mot diskriminering är avvikare i ett samhälle där det finns starka normer och föreställningar om kön.

Med könsidentitet och könsuttryck avses i lagen att någon inte definierar sig som kvinna eller man eller genom sin klädsel (eller på annat) sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön än det som registrerats för hen vid födelsen. Begreppen omfattar dels en persons mentala eller självupplevda könsbild, dels hur någon uttrycker det som kan kallas personens sociala kön, till exempel genom kläder, kroppsspråk, smink eller frisyr.

Diskrimineringsgrunden avser vad som ofta brukar kallas transpersoner. Det är ett paraplybegrepp för personer som bryter mot samhällets normer för könsidentitet och könsuttryck. Även en person som identifierar sig som transsexuell men inte tänker genomgå någon könskorrigering omfattas av denna grund och därmed av skyddet mot diskriminering.

Främjande mål

- Barns identitetsskapande ska inte begränsas av stereotypa föreställningar om kön och könsidentitet och könsuttryck.
- Alla barn ska ges lika handlingsutrymme i alla situationer och miljöer oavsett kön och könsidentitet och könsuttryck.

Främjande insatser

- Vi fördelar talutrymmet så att alla barn har möjlighet att komma till tals.
- Vi pedagoger samtalar, medvetandegör och problematiserar traditionella könsroller och normer.

- Vi pedagoger stöttar barnen och problematiserar traditionella könsroller i lekar och aktiviteter.
- Vi använder hen som ett neutralt alternativ och komplement samt alternerar mellan han och hon för samma attribut.
- Vi undviker att använda kön för att identifiera en grupp.
- Vi talar om och lyfter fram allas olika egenskaper och förmågor utan att koppla dessa till kön.
- Vi erbjuder en bredd av möjligheter och val i material. Vi tar inte bort temahörnor och stationer utan vi lägger till och vidgar i miljö och material.